

**Valtiokonttori****Sota- ja sotilasinvalidien hoitopalvelut****Liite 2.1 Vähimmäisvaatimukset - Ympäri vuorokautinen hoito (ent. pitkäaikainen laitoshoido)**

| Ympäri vuorokautisen hoidon kuvaus                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Ympäri vuorokautiseen hoitoon kuuluu asuminen ja asiakkaan toimintakyvyn ja terveydentilan edellyttämä hoiva/hoito mukaan lukien tarvittava lääketieteellinen hoito ja tarvittaessa kuntoutus. Ympäri vuorokautisessa hoidossa tuetaan ja edistetään asiakkaan toimintakykyä, hyvinvointia, turvallisuutta ja hyvää elämänlaatua. Hoidossa korostuu asiakkaan itsenäisyys, yksilöllisyys, arvokkuus ja yksityisyys. Hoitoympäristö on viihtyisä ja kodinomainen. Hoidossa toteutuvat asiakkaan, hänen omaistensa ja henkilökunnan välinen yhteistyö, hyvä ammattitaito sekä hoidon jatkuvuus. Ympäri vuorokautiseen hoitoon sisältyy myös elämän loppuvaiheen hyvä hoito. (Ks. Saattohoidon laatuvaatimukset.)</p> <p>Ympäri vuorokautisen hoidon hoitopäivähintaan sisältyvät majoitus-, ravinto- ja hoitopalvelujen sekä hoitotarvikkeiden lisäksi myös seuraavat kustannukset: asiakkaan lääkehoito, erilaiset lausunnot Valtiokonttorille, asiakkaan omien vaatteiden pesu ja huolto, hoitamista tai asiakkaan itsenäistä selviytymistä helpottavat yleiset apuvälineet, mm. pyörätuolit, rollaattorit, kävelytelineet, nostolaitteet, painehaavaumia ehkäisevät patjat sekä kuljetukset, jotka liittyvät hoitoon tai laitoksen puolesta järjestettyyn vapaa-ajantoimintaan.</p> <p>Asiakkaan tulee saada koko hänen hoitonsa ajan hänen terveydentilansa ja tarpeidensa mukaista hyvää perus- ja sairaanhoitoa sekä huolenpitoa. Asiakkaan hoidossa noudatetaan toimintakykyä tukevaa ja edistävää työtettä.</p> |  |

| Ympäri vuorokautisen hoidon vähimmäisvaatimukset |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nro                                              | Pakollinen vaatimus | Vaatimus                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Sisältö                                          |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 1                                                | Kyllä               | Asiakas majoitetaan ensisijaisesti yhden hengen huoneeseen.                                                                                                                                                                                                                   |
| 2                                                | Kyllä               | Asiakas majoitetaan liikkumis- ja toimintaesteisen käyttöön soveltuvaan huoneeseen, jossa mahtuu tarvittaessa liikkumaan apuvälineiden kanssa, esim. pyörätuoli, rollaattori.                                                                                                 |
| 3                                                | Kyllä               | Majoitushuoneessa on asiakkaalle soveltuva varustelu ja kalustus. Huoneeseen kuuluu:<br>-Lukittava säilytystila<br>-TV<br>-Esteetön wc/kylpyhuone, jossa suihku<br>-Hoitajakutsujärjestelmä (hälytyspainike, turvaranneke tai puhelimen yhteydessä oleva hälytysmahdollisuus) |
| 4                                                | Kyllä               | Asiakas voi käyttää halutessaan omia vaatteita.                                                                                                                                                                                                                               |
| 5                                                | Kyllä               | Asiakkaan yksityisyys turvataan haastatteluiden, tutkimusten ja päivittäisten hoitotoimenpiteiden aikana.                                                                                                                                                                     |
| 6                                                | Kyllä               | Tilat ja tilojen sijainti ovat asiakkaiden tarpeiden mukaisia ja ne mahdollistavat asiakkaiden sosiaalisen kanssakäymisen.                                                                                                                                                    |
| 7                                                | Kyllä               | Tilat ja tilojen sijainti mahdollistavat asiakkaiden esteettömän liikkumisen yhteisissä tiloissa.                                                                                                                                                                             |
| 8                                                | Kyllä               | Hoitolaitoksen ympäristö mahdollistaa turvallisen ulkoilun.                                                                                                                                                                                                                   |
| 9                                                | Kyllä               | Omainen voi tarvittaessa yöpyä lyhytaikaisesti hoitolaitoksessa, joko asiakkaan kanssa samassa huoneessa tai erillisessä omaisen huoneessa. Toimittaja voi periä yöpymisestä omaiselta maksun.                                                                                |
| 10                                               | Kyllä               | Asiakkaalle tarjotaan aamiainen, lounas, päiväkahvi, päivällinen ja kevyt iltapala. Jos päiväkahvi tarjotaan lounaan yhteydessä, iltapäivällä tarjotaan muu välipala.                                                                                                         |
| 11                                               | Kyllä               | Asiakkaalle järjestetään tarvittaessa erityisruokavalio.                                                                                                                                                                                                                      |
| 12                                               | Kyllä               | Yöpaaston pituus on korkeintaan 11 tuntia.                                                                                                                                                                                                                                    |
| 13                                               | Kyllä               | Heikkokuntoisten asiakkaiden riittävän nesteiden ja ravinnonsaamisen turvaamiseksi on olemassa menettelytapa.                                                                                                                                                                 |
| 14                                               | Kyllä               | Asiakkaiden riittävä proteiinin saanti turvataan yksilöllisesti.                                                                                                                                                                                                              |
| 15                                               | Kyllä               | Päivittäisten ruoka-annosten proteiinin määrä on suositusten mukainen ja tästä on olemassa ohjeet ja seuranta keittiölle.                                                                                                                                                     |

|                                              |       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 16                                           | Kyllä | Hoito henkilöstö huolehtii, että asiakas syö tarjottua ruokaa riittävästi tai että asiakas saa proteiinia riittävästi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 17                                           | Kyllä | Asiakkaalle tarjotaan proteiinilisä, mikäli hän ei syö tarpeeksi tai hänellä on erityinen lisäproteiinin tarve.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 18                                           | Kyllä | Asiakkaan ravitsemustilan arviointiin käytetään tarvittaessa Mini nutritional assessment (MNA) - ravitsemustilan arviointitestä.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Ympäri vuorokautisen hoidon alkuvaihe</b> |       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 19                                           | Kyllä | Asiakkaalla ja hänen omaisellaan on mahdollista tutustua hoitoyksikköön etukäteen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 20                                           | Kyllä | Asiakkaalla ja hänen omaisellaan on mahdollista saada tietoa hoitoyksikön toiminnasta myös kirjallisesti.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 21                                           | Kyllä | Asiakkaalle nimetään omahoitajaksi sairaanhoitaja/terveydenhoitaja, perus-/lähihoitaja tai geronomi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 22                                           | Kyllä | Omahoitajan vastuut ja tehtävät on määritelty hoitoyksikössä.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 23                                           | Kyllä | Asiakkaalle nimetään vastuulääkäri.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 24                                           | Kyllä | Hoitojakson alussa arvioidaan asiakkaan terveydentila, fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja kognitiivinen toimintakyky ja kyky selviytyä päivittäisistä toiminnoista.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 25                                           | Kyllä | Terveydentilan arvioimiseksi omahoitaja haastattelee asiakkaan hoitojakson kolmen ensimmäisen vuorokauden aikana.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 26                                           | Kyllä | Lääkärin alkututkimus tehdään ensimmäisen viikon aikana, ellei sitä ole tehty neljän viimeksi kuluneen viikon aikana päättyneellä hoito- tai kuntoutusjaksolla.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 27                                           | Kyllä | Asiakkaan terveydentilan arviointi tehdään haastattelemalla ja havainnoimalla.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 28                                           | Kyllä | Asiakkaan terveydentilan arviointiin käytetään tarvittavia kliinisiä tutkimuksia, joita ovat lääkärin tutkimus sekä tarvittavat laboratorio- ja kuvantamistutkimukset.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 29                                           | Kyllä | Asiakkaan terveydentilan arviointiin käytetään soveltuvia toimintakykymittauksia:<br>-Yleisen toimintakyvyn määrittämiseksi käytetään vähintään yhtä mittaria: esim. RAVA, Barthel, FIM<br>-Kognitiivisen toimintakyvyn osalta käytetään: MMSE<br>-Ravitsemustilan arvioimiseksi: määritellään BMI (lisäksi suositusten mukaan tehdään tarvittaessa MNA) (muita mittareita: <a href="http://www.toimia.fi">http://www.toimia.fi</a> )<br>TAI:<br>-Mikäli käytössä on RAI-arviointijärjestelmä, ei tarvitse käyttää yllä mainittuja mittareita, vaan toimintakyky ja ravitsemus arvioidaan RAI-arvioinnin yhteydessä. |
| 30                                           | Kyllä | Lääkäri määrittää asiakkaan toimintakykyluokan hoitotarpeen ja toimintakyvyn määrittelyn perusteella.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 31                                           | Kyllä | Asiakkaalle tehdään yhteistyössä hänen ja mahdollisesti myös omaisen kanssa kattava, yksilöllinen ja konkreettinen hoitosuunnitelma.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 32                                           | Kyllä | Hoitosuunnitelmaan kirjataan terveydentila, toimintakyky sekä määritellyt tavoitteet ja suunnitellut toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 33                                           | Kyllä | Hoitosuunnitelmaan kootaan tärkeitä tietoja asiakkaan elämästä, joita hän haluaa jakaa (elämäntapa kysely tai -haastattelu).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 34                                           | Kyllä | Hoitosuunnitelmassa otetaan huomioon asiakkaan hoitotahto (hoitotestamentti).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 35                                           | Kyllä | Mikäli asiakas ei kykene ilmaisemaan hoitotahtoaan, keskustellaan siitä omaisen tai edunvalvojan kanssa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 36                                           | Kyllä | Hoitotahto/hoitolinjaukset (esim. elvyttämättä jättämispäätös, aktiivinen/konservatiivinen hoitolinja, saattohoidon aloittaminen) kirjataan asiakkaan asiakirjoihin.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 37                                           | Kyllä | Hoitosuunnitelma tehdään moniammatillisena yhteistyönä.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 38                                           | Kyllä | Hoitosuunnitelmasta ja sen ajan tasalla pitämisestä vastaa nimetty omahoitaja.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 39                                           | Kyllä | Asiakkaalle järjestetään kuukauden sisällä hoitoon saapumisesta hoitoneuvottelu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 40                                           | Kyllä | Hoitoneuvotteluun osallistuvat asiakas, asiakkaan läheinen sekä moniammatillisesta työryhmästä vähintään omahoitaja.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 41                                           | Kyllä | Osana hoitoneuvottelua voidaan tarvittaessa haastatella omaista puhelimitse, mikäli hän ei pääse paikalle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Ympäri vuorokautisen hoidon sisältö</b>   |       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 42                                           | Kyllä | Asiakas saa koko hänen hoitonsa ajan hänen terveydentilansa ja tarpeidensa mukaista hyvää perus- ja sairaanhoitoa sekä huolenpitoa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 43                                           | Kyllä | Asiakas saa hoitonsa aikana, tilanteen niin edellyttäessä, tarvittavaa kuntoutusta.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|    |       |                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 44 | Kyllä | Asiakkaan hoidossa noudatetaan toimintakykyä tukevaa ja edistävää työtettä. Asiakkaan toimintakykyä tukeva ja edistävä työote sisältää jäljellä olevien voimavarojen rohkaisua ja tukemista sekä omatoimisuuden tukemista, kannustamista ja aktivointia. |
| 45 | Kyllä | Asiakkaan apuvälinetarve selvitetään.                                                                                                                                                                                                                    |
| 46 | Kyllä | Asiakkaalle hankitaan tarpeelliset apuvälineet.                                                                                                                                                                                                          |
| 47 | Kyllä | Asiakkaalle järjestetään apuvälineiden käytön ohjaus.                                                                                                                                                                                                    |
| 48 | Kyllä | Asiakkaalle järjestetään kaikkina arkipäivinä (ma - la) liikunnallisia, toiminnallisia ja/tai keskusteluryhmiä, joiden tavoitteena on ylläpitää ja parantaa asiakkaan fyysistä, psyykkistä, kognitiivista ja sosiaalista toimintakykyä.                  |
| 49 | Kyllä | Asiakkaalle järjestettävät toiminnalliset- ja/tai keskusteluryhmät ovat esim. voima-, tasapaino- tai muisteluryhmiä, musiikkituokioita, keskustelupiirejä tai toimintatuokioita.                                                                         |
| 50 | Kyllä | Muistisairaille järjestetään erikseen heidän tarpeilleen soveltuvia ryhmiä.                                                                                                                                                                              |
| 51 | Kyllä | Kaikille avointa vapaa-ajantoimintaa tarjotaan kaikkina arkipäivinä (ma - la).                                                                                                                                                                           |
| 52 | Kyllä | Arkipäivisin tarjottava vapaa-ajantoiminta on esim. yhteislaulua, tanssia, askartelua, pelituokioita, hartaustilaisuuksia, luku- ja keskustelupiirejä, ohjattua ulkoilua, illanviettoja tai keskusteluja.                                                |
| 53 | Kyllä | Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua tarjottuihin ryhmiin ja vapaa-ajantoimintoihin oman mielenkiintonsa ja jaksamisensa/vointinsa mukaan, henkilökunnan ohjaamana/avustamana.                                                                         |
| 54 | Kyllä | Päivittäisen ryhmä- ja vapaa-ajan toiminnan viikko-ohjelma on nähtävillä osastolla.                                                                                                                                                                      |
| 55 | Kyllä | Asiakkaan osallistuminen vapaa-ajantoimintaan kirjataan hoitosuunnitelman                                                                                                                                                                                |
| 56 | Kyllä | Mikäli asiakas ei voi tai ei halua osallistua vapaa-ajantoimintaan, kirjataan se                                                                                                                                                                         |
| 57 | Kyllä | Mikäli asiakas ei voi tai ei halua osallistua vapaa-ajantoimintaan, hänelle järjestetään tarpeen mukaan ja kulloiseenkin tilanteeseen sopivan hoitohenkilön toimesta kahdenkeskistä ohjelmaa omalla osastolla/yksikössä/huoneessa.                       |

#### Hoidon arviointi

|    |       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 58 | Kyllä | Hoidon kulku ja tehdyt arvioinnit kirjataan asiakkaan asiakirjoihin.                                                                                                                                                                                                                           |
| 59 | Kyllä | Hoidon kulun ja tehtyjen arviointien kirjaamisen sisältö on asiakkaan tilaa kuvailevaa ja arvioivaa suhteessa asetettuihin hoitotyön tavoiteisiin ja valittuihin auttamismenetelmiin.                                                                                                          |
| 60 | Kyllä | Asiakkaan tyytyväisyyttä seurataan ja se kirjataan asiakirjoihin.                                                                                                                                                                                                                              |
| 61 | Kyllä | Asiakkaan toimintakyvyn seurannassa käytetään havainnoinnin, haastattelun ja kliinisen tutkimuksen lisäksi tarvittaessa ikääntyneille soveltuvia hoidon tarpeen määrittelyssä käytettyjä mittareita/testejä puolen vuoden välein.                                                              |
| 62 | Kyllä | Lääkäri tekee asiakkaalle terveydentilan ja lääkehoidon tarkastuksen puolen vuoden välein.                                                                                                                                                                                                     |
| 63 | Kyllä | Asiakkaan hoitosuunnitelma arvioidaan moniammatillisessa työryhmässä vähintään kaksi kertaa vuodessa.                                                                                                                                                                                          |
| 64 | Kyllä | Hoitosuunnitelman arvioinnin yhteydessä tehdään tarvittavat muutokset hoitosuunnitelmaan sekä varmistetaan asiakkaan toimintakykyluokitus.                                                                                                                                                     |
| 65 | Kyllä | Hoitosuunnitelman arvioinnin lisäksi lääkäri tekee laitoshoidossa olevan asiakirjoihin seurantayhteenvedon kolmen kuukauden välein, riippumatta siitä, onko asiakkaan voinnissa tapahtunut olennaisia muutoksia. (STM:n asetuksen 298/2009, 14 § Osastonhoitoa koskevat merkinnät mukaisesti.) |
| 66 | Kyllä | Yksiköllä on toimintamalli saattohoidon toteuttamisesta voimassa olevien Käypä hoito -suositusten mukaisesti.                                                                                                                                                                                  |

#### Kaikkia toimintakykyluokkia koskevat vaatimukset

|   |       |                                                                                                                                                   |
|---|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Kyllä | Yksikössä tarjotaan ympärivuorokautista hoitoa kaikille toimintakykyluokille. (Ks. toimintakykyluokkien määrittely Liite 2 Vähimmäisvaatimukset.) |
| 2 | Kyllä | Yksikkö täyttää elämän loppuvaiheen hyvän hoidon laatutason (ks. Saattohoito).                                                                    |

| Nro                                                              | Pakollinen vaatimus | Vaatimus                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ympäri vuorokautisen hoidon vaatimukset tkl 3 asiakkaille</b> |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 1                                                                | Kyllä               | Moniammatilliseen työryhmään kuuluvat vähintään:<br>lääkäri<br>sairaanhoitaja<br>perus-/lähihoitaja<br>Näistä yksi on nimetty omahoitaja.                                                                                                                                  |
| 2                                                                | Kyllä               | Moniammatilliseen työryhmään kuuluu tarvittaessa:<br>fysioterapeutti<br>TAI<br>muu erityistyöntekijä, joita voivat olla:<br>toimintaterapeutti<br>jalkaterapeutti/jalkojenhoitaja<br>sosiaaliohjaaja/sosionomi<br>geronomi                                                 |
| 3                                                                | Kyllä               | Henkilökuntamäärä ja -rakenne on kaikissa vuoroissa asiakkaiden toimintakyvyn ja avuntarpeen mukainen.                                                                                                                                                                     |
| 4                                                                | Kyllä               | Hoitotyön mitoitus on vähintään 0,4 (sairaanhoitajat ja lähihoitajat/asiakkaiden lukumäärä).                                                                                                                                                                               |
| 5                                                                | Kyllä               | Jokaisessa työvuorossa on vähintään terveydenhuollon perustutkinnon suorittaneita henkilöitä (perus- tai lähihoitaja).                                                                                                                                                     |
| 6                                                                | Kyllä               | Sairaanhoitaja on mahdollista saada paikalle viitenä päivänä viikossa aamuvuoroissa asiakkaan hoidon tarpeen mukaan.                                                                                                                                                       |
| 7                                                                | Kyllä               | Lääkäri on saatavilla aina asiakkaan hoidon tarpeen mukaan.                                                                                                                                                                                                                |
| 8                                                                | Kyllä               | Päivystystapauksissa lääkärin palvelut järjestetään viiveettömästi yksikössä voimassa olevan toimintasuunnitelman mukaisesti.                                                                                                                                              |
| 9                                                                | Kyllä               | Asiakas saa toimintakykyä ylläpitävää yksilöohjausta/-terapiaa tarpeen mukaan.                                                                                                                                                                                             |
| 10                                                               | Kyllä               | Fysioterapeutti/toimintaterapeutti ohjaa hoitohenkilökuntaa asiakkaan omatoimisuutta korostavaan hoitoon ja osallistuu tarvittaessa asiakkaiden päivittäistoimiin.                                                                                                         |
| 11                                                               | Kyllä               | Asiakkaalle järjestetään tarpeen mukaan fysioterapiaa tai toimintaterapiaa, mikäli hänen arvioidaan tarvitsevan kuntoutusta.                                                                                                                                               |
| 12                                                               | Kyllä               | Lääkäri osallistuu asiakkaan kuntoutuksen suunnitteluun.                                                                                                                                                                                                                   |
| 13                                                               | Kyllä               | Asiakkaalle järjestetään jalkojenhoito yksilöllisen tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään neljä kertaa vuodessa. Jalkojenhoidon toteuttaa joko jalkaterapeutti, jalkahoitaja, jalkojenhoitoon erikoistunut terveydenhuollon peruskoulutuksen saanut henkilö tai kosmetologi. |

| Nro                                                              | Pakollinen vaatimus | Vaatimus                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ympäri vuorokautisen hoidon vaatimukset tkl 2 asiakkaille</b> |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 1                                                                | Kyllä               | Moniammatilliseen työryhmään kuuluvat vähintään:<br>lääkäri<br>sairaanhoitaja<br>perus- /lähihoitaja<br>Näistä yksi on nimetty omahoitaja.                                                                                                                                 |
| 2                                                                | Kyllä               | Moniammatilliseen työryhmään kuuluu tarvittaessa:<br>fysioterapeutti<br>TAI<br>muu erityistyöntekijä, joita voivat olla:<br>toimintaterapeutti<br>jalkaterapeutti/jalkojenhoitaja<br>sosiaaliohjaaja/sosionomi<br>geronomi                                                 |
| 3                                                                | Kyllä               | Henkilökuntamäärä ja -rakenne on kaikissa vuoroissa asiakkaiden toimintakyvyn ja avuntarpeen mukainen.                                                                                                                                                                     |
| 4                                                                | Kyllä               | Hoitotyön mitoitus on vähintään 0,5 (sairaanhoitajat ja lähihoitajat/asiakkaiden lukumäärä).                                                                                                                                                                               |
| 5                                                                | Kyllä               | Jokaisessa työvuorossa on vähintään terveydenhuollon perustutkinnon suorittaneita henkilöitä (perus- tai lähihoitaja).                                                                                                                                                     |
| 6                                                                | Kyllä               | Sairaanhoitaja on mahdollista saada paikalle seitsemänä päivänä viikossa aamu- ja iltavuoroissa asiakkaan hoidon tarpeen mukaan.                                                                                                                                           |
| 7                                                                | Kyllä               | Lääkäri on saatavilla aina asiakkaan hoidon tarpeen mukaan.                                                                                                                                                                                                                |
| 8                                                                | Kyllä               | Päivystystapauksissa lääkärin palvelut järjestetään viiveettömästi yksikössä voimassa olevan toimintasuunnitelman mukaisesti.                                                                                                                                              |
| 9                                                                | Kyllä               | Asiakas saa toimintakykyä ylläpitävää yksilöohjausta/-terapiaa tarpeen mukaan.                                                                                                                                                                                             |
| 10                                                               | Kyllä               | Fysioterapeutti/toimintaterapeutti ohjaa hoitohenkilökuntaa asiakkaan omatoimisuutta korostavaan hoitoon ja osallistuu tarvittaessa asiakkaiden päivittäistoimiin.                                                                                                         |
| 11                                                               | Kyllä               | Asiakkaalle järjestetään tarpeen mukaan fysioterapiaa tai toimintaterapiaa, mikäli hänen arvioidaan tarvitsevan kuntoutusta.                                                                                                                                               |
| 12                                                               | Kyllä               | Lääkäri osallistuu asiakkaan kuntoutuksen suunnitteluun.                                                                                                                                                                                                                   |
| 13                                                               | Kyllä               | Asiakkaalle järjestetään jalkojenhoito yksilöllisen tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään neljä kertaa vuodessa. Jalkojenhoidon toteuttaa joko jalkaterapeutti, jalkahoitaja, jalkojenhoitoon erikoistunut terveydenhuollon peruskoulutuksen saanut henkilö tai kosmetologi. |

| Nro                                                              | Pakollinen vaatimus | Vaatus                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ympäri vuorokautisen hoidon vaatimukset tkl 1 asiakkaille</b> |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 1                                                                | Kyllä               | Moniammatilliseen työryhmään kuuluvat vähintään:<br>lääkäri<br>sairaanhoitaja<br>perus-/lähihoitaja<br>Näistä yksi on nimetty omahoitaja.                                                                                                                                  |
| 2                                                                | Kyllä               | Moniammatilliseen työryhmään kuuluu tarvittaessa:<br>fysioterapeutti<br>TAI<br>muu erityistyöntekijä, joita voivat olla:<br>toimintaterapeutti<br>jalkaterapeutti/jalkojenhoitaja<br>sosiaaliohjaaja/sosionomi<br>geronomi                                                 |
| 3                                                                | Kyllä               | Henkilökuntamäärä ja -rakenne on kaikissa vuoroissa asiakkaiden toimintakyvyn ja avuntarpeen mukainen, mm. kahden hoitajan autettavat potilaat.                                                                                                                            |
| 4                                                                | Kyllä               | Hoitotyön mitoitus on vähintään 0,6 (sairaanhoitajat ja lähihoitajat/asiakkaiden lukumäärä).                                                                                                                                                                               |
| 5                                                                | Kyllä               | Jokaisessa työvuorossa on vähintään terveydenhuollon perustutkinnon suorittaneita henkilöitä (perus- tai lähihoitaja).                                                                                                                                                     |
| 6                                                                | Kyllä               | Sairaanhoitaja on mahdollista saada paikalle seitsemänä päivänä viikossa aamu-, ilta- ja yövuoroissa asiakkaan hoidon tarpeen mukaan.                                                                                                                                      |
| 7                                                                | Kyllä               | Lääkäri on saatavilla aina asiakkaan hoidon tarpeen mukaan.                                                                                                                                                                                                                |
| 8                                                                | Kyllä               | Päivystystapauksissa lääkärin palvelut järjestetään viiveettömästi yksikössä voimassa olevan toimintasuunnitelman mukaisesti.                                                                                                                                              |
| 9                                                                | Kyllä               | Asiakas saa toimintakykyä ylläpitävää yksilöohjausta/-terapiaa tarpeen mukaan.                                                                                                                                                                                             |
| 10                                                               | Kyllä               | Fysioterapeutti/toimintaterapeutti ohjaa hoitohenkilökuntaa asiakkaan omatoimisuutta korostavaan hoitoon ja osallistuu tarvittaessa asiakkaiden päivittäistoimiin.                                                                                                         |
| 11                                                               | Kyllä               | Asiakkaalle järjestetään tarpeen mukaan fysioterapiaa tai toimintaterapiaa, mikäli hänen arvioidaan tarvitsevan kuntoutusta.                                                                                                                                               |
| 12                                                               | Kyllä               | Lääkäri osallistuu asiakkaan kuntoutuksen suunnitteluun.                                                                                                                                                                                                                   |
| 13                                                               | Kyllä               | Asiakkaalle järjestetään jalkojenhoito yksilöllisen tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään neljä kertaa vuodessa. Jalkojenhoidon toteuttaa joko jalkaterapeutti, jalkahoitaja, jalkojenhoitoon erikoistunut terveydenhuollon peruskoulutuksen saanut henkilö tai kosmetologi. |

## Saattohoito - Elämän loppuvaiheen hyvä hoito

### Saattohoidon kuvaus

Saattohoidolla tarkoitetaan parantumattomasti sairaan ihmisen elämän loppuvaiheen oireenmukaista hoitoa. Valtiokonttorin laatuvaatimuksissa saattohoito on jaettu kahteen kategoriaan: elämän loppuvaiheen hyvään hoitoon ja vaativaan saattohoitoon. (Vaativa saattohoito ks. Ympäri vuorokautisen hoidon erityisluokan laatuvaatimukset.)

### Elämän loppuvaiheen hyvän hoidon kuvaus

Elämän loppuvaiheen hyvä hoito määrittää laatuksen, jonka kaikkien sotainvalidien toimintakykyluokan 1 ympärivuorokautista hoitoa tarjoavien palveluntuottajien tulee täyttää voidakseen tuottaa palvelua.

Laitoshoidossa, jossa potilaat usein hiipuvat hitaasti kohti kuolemaa useiden vuosien/kuukausien aikana, voi olla vaikea määrittää saattohoitovaiheen alkua samoin periaattein kuin akuutisti parantumattomasti sairaiden potilaiden kohdalla. Saattohoidon iäkkäillä laitospotilailla ei tulisi olla jotain, jota toteutetaan vasta kun asiasta on tehty erillinen päätös, vaan jatkumo päätöksiä pidättäytyä rasittavista, mahdollisesti kärsimyksiä aiheuttavista tutkimuksista, toimenpiteistä ja hoidoista silloin, kun niillä ei pystytäkään parantamaan potilaan jäljellä olevan elämän laatua. Saattohoitoon perinteisesti yhdistettävän hyvän ja aktiivisen oireita lievittävän hoidon tulisi sisältyä sotainvalidin laitoshoidon hoidon kaikissa vaiheissa. Nämä seikat huomioiden saattohoidon sijaan olisi tarkoituksenmukaista käyttää käsitettä elämän loppuvaiheen hyvä hoito, joka alkaa sotainvalidin siirtyessä pysyvästi laitokseen ja jatkuu kuolemaan asti.

### Elämän loppuvaiheen hyvä hoito

#### Hyvään elämän loppuvaiheen hoitoon kuuluu

Potilaan hoitotoiveiden selvittäminen heti laitoshoiton alkuvaiheessa joko potilaalta itseltään tai omaiselta.

Näiden hoitotoiveiden kunnioittaminen ja huomioon ottaminen.

Jos omaiset ovat eri mieltä siitä, miten potilas olisi halunnut itseään hoidettavan, lääkäri päättää hoidosta potilaan parasta ajatellen.

Tarpeettomien, potilaan elämänlaatuun vaikuttamattomien tutkimusten ja hoitojen välttäminen.

Mahdollisimman hyvä oireiden hoito; erityisesti riittävä kivun lievitys.

#### Kuoleman lähestyessä

Lähestyvän kuoleman tunnistaminen.

Lähestyvään kuolemaan valmistaminen kullekin potilaalle sopivalla tavalla.

Kuoleman läheisyydessä usein pahenevien oireiden havaitseminen, oirehoito ja henkinen tuki (kivut, psyykkiset oireet, sosiaalinen eristäytyneisyys, eksistentiaalinen ahdistus).

Lähestyvästä kuolemasta keskusteleminen potilaan läheisten kanssa.

Potilaan läheisten huomioiminen ja tukeminen.

#### Kuolemaa lähestyvän potilaan oikeudet

Oikeus kivun lievitykseen.

Oikeus autonomiaan.

Oikeus odottaa lääkäriltä oireenmukaisen hoidon osaamista.

Oikeus välttää raskailta ja hyödyttömiltä hoidoilta.

Oikeus saada tietoa omasta tilastaan ja lääketieteen mahdollisuuksista vaikuttaa siihen.

Oikeus tulla kohdelluksi yksilönä.

| Elämän loppuvaiheen hyvän hoidon laatuvaatimukset |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nro                                               | Pakollinen vaatimus | Vaatus                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 1                                                 | Kyllä               | Laitoksella on toimintamalli saattohoidon toteuttamisesta voimassa olevien Käypä hoito -suositusten mukaisesti.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 2                                                 | Kyllä               | Asiakkaan hoitosuunnitelmaan kirjattu hoitotahto otetaan huomioon päätettäessä hoitolinjauksista. Hoitotahto ohjaa henkilökunnan toimintaa saattohoitovaiheessakin.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 3                                                 | Kyllä               | Saattohoitovaiheessa olevalle asiakkaalle järjestetään tarvittaessa yhden hengen huone.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 4                                                 | Kyllä               | Asiakkaalle annetaan riittävästi tietoa, jotta hän voi osallistua hoitoaan koskevaan päätöksentekoon. Hoitava lääkäri päättää asiakkaan ja tarvittaessa omaisten kanssa keskusteltuaan, milloin taudin tutkimisesta, aktiivihoidosta ja kuntouttavasta hoitotyöstä luovutaan ja keskitytään oireiden ja kipujen lievittämiseen. Hoitava lääkäri huolehtii riittävän yksityiskohtaisesta ja ennakoitavasta ohjeistuksesta hoitohenkilökunnalle kuolevan potilaan hoitoa varten. Päätös saattohoidosta/oireita lievittävään hoitoon siirtymisestä kirjataan asiakkaan asiakirjoihin. |
| 5                                                 | Kyllä               | Omaisille annetaan tietoa asiakkaan suostumuksella hänen terveydentilastaan. Omaisille annetaan henkistä tukea, heitä rohkaistaan olemaan läsnä ja halutessaan osallistumaan kuolevan hoitoon.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 6                                                 | Kyllä               | Huolehditaan kivunhoidosta (riittävästä ja oikea-aikaisesta kipulääkityksestä) ja muiden oireiden (esimerkiksi henkinen ahdistuneisuus, pahoinvointi, oksentelu, ummetus tai hengenahdistus) hoidosta sekä suun kuivumisen hoidosta (suun kostuttaminen, jos asiakas ei kykene nielemään).                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 7                                                 | Kyllä               | Hoitaja on tarvittaessa läsnä kuolevan vierellä ja toteuttaa hänen yksilöllisiä toiveitaan. Jos omaiset osallistuvat saattohoitoon, hoitohenkilökunta on myös heidän tukenaan ja käytettävissään.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 8                                                 | Kyllä               | Kuolevan vakaumusta kunnioitetaan ja hänen hengellisestä hyvinvoinnistaan huolehditaan.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 9                                                 | Kyllä               | Vainajan omaisia tuetaan heidän surussaan. Heille järjestetään mahdollisuus rauhalliseen kahdenkeskiseen keskusteluun hoitajan ja/tai lääkärin kanssa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 10                                                | Kyllä               | Hoitoyksikössä on sovitut menettelytavat siitä, miten saattohoitoon osallistuva henkilökunta pystyy purkamaan kokemuksiaan (esimerkiksi työnohjaus tai yhteiset keskustelut).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |